

INTEGRAAL HUISVESTINGSPLAN BASISONDERWIJS NOARDEAST-FRYSLÂN

EEN LANGETERMIJNKADER VOOR ONDERWIJSHUISVESTING

Foto: Nieuwsblad be.

Datum 1 september 2020

Versie 20200901 DEF.3

Zaaknummer Z242956-2019

SAMENVATTING

Dit integraal huisvestingsplan (IHP) basisonderwijs beschrijft de kaders van onderwijshuisvesting in Noardeast-Fryslân voor de komende twaalf jaar. Het plan geeft inzicht in de opgaven met betrekking tot onderwijshuisvesting en de maatschappelijke ontwikkelingen in de gemeente. Schoolbesturen en de gemeente Noardeast-Fryslân hebben samengewerkt aan een integrale, gedragen visie en afspraken. Er is in beeld gebracht welke nieuwbouwplannen er zijn en welke wensen schoolbesturen hebben ten aanzien van vervangende nieuwbouw/renovatie voor de komende twaalf jaar.

Bij onderwijshuisvesting in Noardeast-Fryslân staan onderwijs op **relatief korte afstand** van het kind en **verbindingen tussen onderwijs en (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen** voorop. Kinderen moeten op relatief korte afstand van huis goed onderwijs krijgen in een **doorgaande ontwikkellijn**. Het is in het belang van het kind om onderwijs met (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen te verbinden. We hebben een gezamenlijke, hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid. We maken bewuste afwegingen om te komen tot (vervangende) nieuwbouw. De verordening, leerlingenprognoses en meerjarenonderhoudsplanningen zijn hierbij het kader. Scholen hebben ruimte om onderwijs te geven vanuit eigen overtuigingen en identiteit.

Deze visie wordt uitgewerkt in zes afspraken.

1. We zetten in op onderwijs op relatief korte afstand van huis.
2. We zetten in op doorgaande ontwikkellijnen.
3. We maken verbindingen met de mienskip en (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen.
4. We maken bewuste overwegingen rondom vervangende nieuwbouw.
5. We hebben ambitie op het gebied van duurzaamheid.
6. Er is ruimte voor de eigen identiteit van schoolbesturen.

De visie op Dokkum gaat uit van vier scholenclusters, waarbij met name Scholenpark Dokkum in het zuiden van de stad en de basisscholen in het noord- en zuidoosten van Dokkum tijdens de looptijd van dit IHP aandacht behoeven.

In vijf plaatsen in Noardeast-Fryslân zijn er huisvestingsplannen en -projecten die in samenwerking met de gemeente zijn opgepakt. Dit betreft Dokkum, Hantumhuizen, Holwerd, Kollum en Oosternijkerk

Voor de langere termijn hebben de individuele schoolbesturen van de scholen in Dokkum, Metslawier, Bornwird, Munnekezijl, Paesens en Kollumerzwaag aangegeven in aanmerking te willen komen voor (een gedeelte) vervangende nieuwbouw/renovatie. Het inzicht in deze te verwachten aanvragen geldt als input voor toekomstige huisvestingsbeslissingen.

Het IHP heeft geen wettelijke status: er kunnen geen rechten aan ontleend worden. Voorzieningen worden formeel toegekend via het jaarlijkse huisvestingsprogramma. Het IHP biedt inzicht in de visie en wensen.

De gemeenteraad heeft uitgesproken dat alle plannen doorgang moeten vinden, maar dat er wel goed gekeken moet worden naar mogelijkheden op het gebied van planning en clustering. Beleidsmatig wordt het IHP daarom verder uitgewerkt aan de hand van een financiële doorrekening.

In bijlage 1 staat een overzicht van alle basisscholen in de gemeente. Hierin worden onder andere leerlingaantal, bouwjaar, theoretische leegstand en huidige boekwaarde per school weergegeven. In bijlage 2 worden de prognoses weergegeven.

VOORWOORD WETHOUDER

Hierbij presenteren wij u het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het basisonderwijs in Noardeast-Fryslân. Een IHP met vele plannen voor de komende jaren en met evenveel uitdagingen, vooral ook financieel, om ze te kunnen realiseren.

Mijn dank gaat in eerste plaats uit naar de ambtenaren die veel tijd in de totstandkoming van dit IHP hebben gestoken.

Daarnaast wil ik de bestuurders van de basisscholen in Noardeast-Fryslân danken. In nauwe samenwerking met hen is dit IHP tot stand gekomen en vastgesteld tijdens een aantal Op Overeenstemming Gerichte Overleggen (OOGO's). Samen zijn we tot een duidelijke visie gekomen op het onderwijs en de huisvesting in onze gemeente; met daarbij een aantal stevige afspraken.

Die visie en afspraken in dit IHP zijn onlosmakelijk verbonden met de onderwijsverordening die door de raad is vastgesteld en waar de wettelijke kaders in staan.

Dit IHP zullen we, samen met de verordening, de komende twaalf jaar hanteren bij de jaarlijkse afweging van de huisvestingsaanvragen voor vervangende nieuwbouw van basisscholen. Daartoe zullen we het steeds blijven actualiseren.

In dit IHP vindt u een meerjarenoverzicht van de tot dusver bekende huisvestingsplannen die we het afgelopen jaar hebben opgehaald bij de schoolbesturen. En dat zijn er veel.

Er ligt meteen dan ook een stevige uitdaging om te kijken óf en wanneer we deze plannen, met name ook financieel, kunnen realiseren. Daar zal de komende tijd de discussie met de gemeenteraad over gevoerd worden.

Met dit IHP hopen wij de gemeenteraad van Noardeast-Fryslân voldoende handvatten te bieden om hierin een goede integrale afweging te kunnen maken.

Namens het college van burgemeester en wethouders,

Jouke Douwe de Vries
Wethouder Onderwijs en Sociaal Domein.

INHOUDSOPGAVE

Samenvatting	2
Voorwoord Wethouder	3
1. Inleiding.....	5
2. Kaders IHP	6
2.1 Wettelijke regeling onderwijshuisvesting.....	6
2.2 Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs	6
2.3 Gemeentelijke opheffingsnorm	7
2.4 Juridische status IHP.....	7
2.5 Herzieningen IHP.....	7
3. Maatschappelijke ontwikkelingen onderwijshuisvesting	8
3.1 Demografische ontwikkelingen.....	8
3.2 Aandacht voor Duurzaamheid en een gezonde leeromgeving.....	9
3.3 Ruimtelijke functionaliteit.....	10
3.4 Combineren van maatschappelijke functies	10
3.5 Project in uitvoering.....	11
4. Visie en afspraken Onderwijs en Huisvesting	12
1. We zetten in op onderwijs op relatief korte afstand van huis	12
2. We zetten in op doorgaande ontwikkelijnen	12
3. We maken verbindingen met de mienskip en (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen.....	13
4. We maken bewuste overwegingen rondom vervangende nieuwbouw	13
5. We hebben ambitie op gebied van duurzaamheid.....	13
6. Er is ruimte voor eigen identiteit schoolbesturen	14
5. Visie op Dokkum	15
5.1 Uitgangspunten Dokkum	15
Spreiding basisonderwijs in Dokkum.....	15
Demografische ontwikkelingen	16
Integrale kindcentra.....	16
It Fugellân.....	17
Scholenpark Dokkum	17
Verbinding andere maatschappelijke voorzieningen.....	18
School heeft wijkfunctie	18
Wensen Dokkum in kaart	19
5.2 Pionier	20
6. Meerjarenplanning vervangende nieuwbouw en renovatie	21
Conclusies meerjarenplanning.....	25
Bijlage 1. Scholenoverzicht.....	26
Basisgegevens.....	26
Bijlage 2. Prognoses	34

1. INLEIDING

Noardeast-Fryslân staat voor verschillende mogelijkheden én uitdagingen op het gebied van onderwijshuisvesting. In de eerste begroting van de nieuwe gemeente Noardeast-Fryslân wordt de opdracht gegeven tot het opstellen van een **Integraal Huisvestingsplan** (vanaf nu: **IHP**) voor Noardeast-Fryslân. **Gemeente en schoolbesturen** hebben een gezamenlijke verantwoordelijkheid als het gaat om onderwijshuisvesting. De gemeente heeft een zorgplicht voor onderwijshuisvesting. Dit IHP is de manier om invulling te geven aan deze zorgplicht.

Directe aanleiding van deze opdracht is de terugloop in leerlingenaantallen in het basisonderwijs in de voormalige gemeenten Dongeradeel, Ferwerderadiel en Kollumerland c.a.. Teruglopende leerlingenaantallen leiden tot leegstand van lokalen en als demografische ontwikkelingen een dusdanig effect hebben op financiën of onderwijskwaliteit, kan besloten worden tot sluiting van een school. Het gebouw wordt dan teruggegeven aan de gemeente. Hiermee kan leegstand financiële gevolgen hebben voor gemeente én schoolbestuur. Ook zijn er verschillende schoolgebouwen die vanwege een hoge leeftijd, ouderdomsgebreken of een slechte aansluiting van het gebouw op modern onderwijs, aandacht behoeven: er is sprake van noodzaak tot (vervangende) nieuwbouw.

Dit IHP heeft betrekking op **37 basisscholen**. Het IHP heeft een looptijd van twaalf jaar en is opgesteld aan de hand van **drie ambities**. De eerste ambitie van dit IHP is om tot een door de gemeente en schoolbesturen **gedragen visie** op onderwijshuisvesting te komen. Het visiehoofdstuk met afspraken (hoofdstuk vier) biedt een waardenkader voor het maken van weloverwogen beslissingen. De tweede ambitie van het IHP is om tot een gedragen **visie op de stad Dokkum** te komen (hoofdstuk vijf). De derde ambitie van het IHP is het vormgeven van een **meerjarenplanning** voor vervangende nieuwbouw en renovatie en inzicht geven in de aanvragen die op langere termijn verwacht worden (hoofdstuk zes).

Deze hoofdstukken worden ondersteund door hoofdstuk 2, welke de (juridische) kaders schept voor dit IHP, en hoofdstuk 3, waarin vier belangrijke maatschappelijke (regionale en/of landelijke) ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en onderwijshuisvesting worden besproken. In de bijlagen staan een overzicht van basisgegevens van de basisscholen in de gemeente (bijlage 1) en de leerlingenprognoses van deze scholen (bijlage 2).

2. KADERS IHP

Het IHP heeft een plaats in een breder geheel van landelijke en gemeentelijke wetgeving. In paragraaf 2.1 wordt een korte uitleg gegeven over de manier waarop verantwoordelijkheid voor huisvesting wettelijk geregeld is. Vervolgens komt de juridische status van dit IHP aan bod. In de laatste paragraaf van dit hoofdstuk wordt een vooruitblik gegeven naar eventuele herzieningen van het IHP.

2.1 WETTELIJKE REGELING ONDERWIJSHUISVESTING

Gemeente en schoolbesturen zijn **gezamenlijk verantwoordelijk** voor onderwijshuisvesting. Gemeenten hebben een wettelijke zorgplicht om te voorzien in adequate huisvesting voor basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. In de meeste situaties ligt het juridische eigendom van schoolgebouwen bij het schoolbestuur. De gemeente heeft economisch claimrecht: bij beëindiging van onderwijsgebruik wordt het gebouw en terrein overgedragen aan de gemeente.

De verdeling van deze verantwoordelijkheden wordt geregeld in de Wet op het primair onderwijs (WPO) en de Wet op de expertisecentra (WEC). De verantwoordelijkheden zijn in grote lijnen als volgt verdeeld tussen schoolbesturen en gemeente:

Gemeente	Schoolbestuur
<ul style="list-style-type: none">• (Vervangende) nieuwbouw• Eerste inrichting• Uitbreiding• Herstel constructiefouten• Bewegingsonderwijs• Herstel / vervanging bij bijzondere omstandigheden	<ul style="list-style-type: none">• Vervanging eerste inrichting• Binnenonderhoud• Buitenonderhoud• Aanpassingen• Meerjarenonderhoudsplanningen (MJOP's)

Voor de uitvoer van deze taken krijgt een gemeente **financiële middelen** via de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Schoolbesturen ontvangen financiële middelen van het Ministerie van OCW als onderdeel van de lumpsum: het bedrag dat ze ontvangen voor personele en materiële kosten (de zogenaamde MI-vergoeding).

Naast deze strikte, wettelijke verantwoordelijkheden zijn er ook **breder verantwoordelijkheden** die aan onderwijshuisvesting gekoppeld kunnen worden. Zo is de gemeente verantwoordelijk voor leefbaarheid in kernen en kan ze bij vervangende nieuwbouw mogelijkheden zoeken voor combinaties van scholen met andere maatschappelijke voorzieningen. Schoolbesturen zijn verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Het is de gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeenten en schoolbesturen om afstemmende overleggen te voeren over de voorzieningen (Op Overeenstemming Gericht Overleg – OOGO).

Naast de WPO en WEC zijn er twee regelingen van belang met betrekking tot onderwijshuisvesting: de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs en de opheffingsnorm.

2.2 VERORDENING VOORZIENINGEN HUISVESTING ONDERWIJS

Op basis van artikel 149 van de Gemeentewet, artikel 102 van de Wet op het primair onderwijs, artikel 100 van de Wet op de expertisecentra en artikel 76m van de Wet op het voortgezet onderwijs stelt de gemeente de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs vast. Dit is het basiskader voor onderwijshuisvesting. Hierin worden onder andere de **normafmetingen en normbedragen** voor nieuwbouw, vervangende nieuwbouw, uitbreiding, herstel van constructiefouten en eerste inrichting van schoolgebouwen en bewegingsonderwijs vastgelegd. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) adviseert gemeenten over de verordening. Het

uitgangspunt van de normbedragen is dat de vergoedingen kostendekkend moeten zijn om sober doch doelmatig te bouwen volgens de geldende wettelijke eisen.

De verordening vormt ook de basis van rechten en plichten in het geval van **leegstand** van gebouwen of lokalen. In geval van leegstand in lesgebouwen of in sportvoorzieningen kan er overgegaan worden tot medegebruik of verhuur van desbetreffende ruimte. Bij beëindiging van het gebruik komt een gebouw terug in het eigendom van de gemeente. De financiële gevolgen die hiermee samengaan, maken dat het belangrijk is voor de gemeente om te kunnen anticiperen op leegstand. Ook voor schoolbesturen hangen er financiële gevolgen aan leegstand: hun financiële middelen zijn namelijk afhankelijk van aantallen leerlingen, maar leegstaande lokalen moeten wel onderhouden worden.

Dit IHP spreekt ambities en een visie uit. De **verordening is en blijft de basis** waarop voorzieningen wettelijk worden toegekend.

2.3 GEMEENTELIJKE OPHEFFINGSNORM

Het Rijk stelt een **ondergrens aan het aantal leerlingen** op een school: de opheffingsnorm of instandhoudingsnorm. Een school met een leerlingenaantal dat drie jaar op rij onder de opheffingsnorm valt, verliest haar bekostiging. In de praktijk betekent dit bijna altijd dat een school moet sluiten. De opheffingsnorm wordt per gemeente vastgesteld en is afhankelijk van leerlingdichtheid. Voor de gemeente Noardeast-Fryslân is de **opheffingsnorm 37**.

In de WPO zijn uitzonderingsbepalingen op de gemeentelijke opheffingsnorm opgenomen met betrekking tot de gemiddelde schoolgrootte. Een school die drie achtereenvolgende jaren onder de opheffingsnorm valt, blijft voor bekostiging in aanmerking komen indien de gemiddelde schoolgrootte van alle scholen van het desbetreffende schoolbestuur tenminste 10/6e maal de opheffingsnorm (of gewogen gemiddelde van de opheffingsnormen, als een bestuur scholen in verschillende gemeenten heeft) bedraagt. De school moet dan wel een minimumaantal van 23 leerlingen hebben. Deze minimale norm van 23 leerlingen is landelijk vastgesteld.

2.4 JURIDISCHE STATUS IHP

Wettelijk gezien bestaat er geen verplichting tot het opstellen van een IHP. Jaarlijks moet een gemeente een Programma Onderwijshuisvesting opstellen, waarin voorzieningen worden toegekend. De voordelen van een IHP ten opzichte van alleen een jaarlijks programma zijn dat gemeente en schoolbesturen beter weten waar ze aan toe zijn op de langere termijn. Daarnaast biedt een IHP een kans om vanuit een breed gedragen visie de onderwijshuisvesting in te richten, in plaats van ad-hoc losstaande beslissingen te nemen. Zo wordt er zorgvuldig omgegaan met gemeenschapsgeld.

Het IHP heeft **geen wettelijke status: er kunnen geen rechten aan ontleend worden**. Voorzieningen worden nog steeds formeel toegekend via het jaarlijkse huisvestingsprogramma.

2.5 HERZIENINGEN IHP

Vanwege de lange looptijd van het beleid (twaalf jaar) en de snelle ontwikkelingen op het gebied van onderwijshuisvesting, ligt het in de lijn der verwachting dat herzieningen van dit IHP op termijn nodig zijn. Het IHP wordt dan ook getypeerd als **dynamisch beleid**: veranderende omstandigheden kunnen vragen om aanpassingen tijdens de looptijd van dit IHP. Wanneer het IHP inhoudelijk gewijzigd moet worden op het gebied van visie of planning, moet dit in een Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) besproken worden.

3. MAATSCHAPPELIJKE ONTWIKKELINGEN ONDERWIJSHUISVESTING

Onderwijs is onderhevig aan ingrijpende maatschappelijke ontwikkelingen en veranderende wensen, welke invloed hebben op onderwijshuisvesting. Deze ontwikkelingen worden landelijk en/of regionaal gesignaleerd door verschillende maatschappelijke factoren, zoals gemeenten, schoolbesturen en onderzoeksinstituten. Vier ontwikkelingen worden hier kort besproken. Er wordt per ontwikkeling ingegaan op hoe hier in de gemeente Noardeast-Fryslân mee wordt omgegaan. In paragraaf 3.5 wordt ingezoomd op Kindcentrum Kollum, een actueel project in de gemeente.

3.1 DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

Krimp is een belangrijke ontwikkeling in de regio Noordoost Friesland: er is een duidelijke, **dalende trend in bevolkingsaantallen** zichtbaar. In een prognose van de provincie Fryslân¹ wordt ingezoomd op de verwachte bevolkingsontwikkelingen op het niveau van regio's. Regio Noordoost Fryslân bestaat uit Noardeast-Fryslân - ten tijde van het onderzoek nog Kollumerland c.a., Dongeradeel en Ferwerderadiel - en Dantumadiel, Tytsjerksteradiel en Achtkarspen. De prognose voor deze regio is dat de bevolking tussen 2016 en 2030 met 5,4 % afneemt en tussen 2016 en 2035 zelfs met 8,3 %. Daarnaast verandert de samenstelling van de bevolking: er is zowel sprake van **ontgroening** als vergrijzing. In de prognose van de provincie Fryslân wordt gesproken van een daling van het aantal jongeren (0 – 15-jarigen) met 16,7 % en een stijging van het aantal 75+'ers met 70,5 % over de periode 2016-2035 (regio Noordoost Fryslân).

Demografische ontwikkelingen in het aantal jongeren heeft invloed op onderwijshuisvesting, aangezien de benodigde ruimte (en financiering) van een basisschool wordt berekend aan de hand van het leerlingenaantal. Wanneer leerlingenaantallen dalen, blijven onderhoudskosten vaak gelijk, maar wordt de financiering teruggeschoefd. Zowel exploitatielasten als financiering voor het primaire proces komen uit de algemene middelen van de schoolbesturen.

De **leerlingenprognoses** geven een concreet beeld van wat de demografische ontwikkelingen betekenen voor de basisscholen in Noardeast-Fryslân. Over een periode van veertien jaar tonen de prognoses een totale afname van het leerlingenaantal met 490 leerlingen. Ten opzichte van 1 oktober 2019 neemt het aantal leerlingen met 5,6 procent af voor het schooljaar 2024-2025 (vier jaar) en met 11,7 procent voor het schooljaar 2034-2035 (veertien jaar). In bijlage 2 worden de prognoses weergegeven, opgesteld door prognosebureau PVG eind 2019. Met betrekking tot de demografische ontwikkelingen zijn er een aantal onderwerpen die aandacht behoeven: leegstand, herbestemming, flexibiliteit en samenwerken.

In bijlage 1 wordt per school aangegeven hoeveel theoretische **leegstand** elke school kent op basis van hun leerlingenaantal van 1 oktober 2019. De cumulatieve, theoretische leegstand van basisonderwijsruimte in de gemeente Noardeast-Fryslân is meer dan 7.000 M² (mei 2020).

De gemeente vordert leegstand als er ruimtetekort is bij een andere school. De school die te weinig capaciteit heeft kan gebruik maken van leegstand bij een andere school als deze op maximaal twee kilometer afstand (gemeten langs de kortste voor de leerling voldoende begaanbare en veilige weg) van de school staat. In bijvoorbeeld Hallum en Dokkum is uitbreiding toegekend waarbij verwezen werd naar een dichtbijgelegen schoolgebouw met leegstand.

Een schoolbestuur kan in afstemming met de gemeente leegstand inzetten voor gebruik door kinder- of peuteropvang. Schoolbesturen en gemeente hebben afgesproken dat dit gebeurt op basis van medegebruik. Daarnaast zijn er op basis van Artikel 108 van de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), artikel 106 van de Wet op

¹ Provsjje Fryslân (2017). *Prognose Bevolking en Huishoudens Fryslân 2016-2040*. Geraadpleegd via: <https://friesland.databank.nl/Jive/report?openinputs=true&id=prfr16> (jan '19)

de Expertisecentra (WEC) en artikel 76s van de Wet op het Voorgezet Onderwijs (WVO) andere situaties van huur en medegebruik mogelijk.

Herbestemming van de huidige schoollocatie is een aandachtspunt als een school sluit of op een andere plek vervangende nieuwbouw krijgt. De gemeente krijgt het schoolgebouw dan terug en zoekt er een nieuwe bestemming voor. Als er nog boekwaarde op de oude schoollocatie (grond en/of gebouw) zit, wordt deze meegenomen in de afweging rondom vervangende nieuwbouw. In bijlage 1 wordt per school de huidige boekwaarde aangegeven.

De gemeente ziet **renovatie** als optie voor toekomstbestendig onderwijs in krimpregio's. De financiering van renovatie heeft (nog) geen landelijke, wettelijke grondslagen. In de praktijk kan het gezien worden als een tussenvorm van onderhoud en vervangende nieuwbouw. De gemeente en het schoolbestuur komen in overleg tot afspraken aangaande renovatie. Met name voor scholen met een klein leerlingenaantal dat krimpt is dit een te overwegen alternatief. Renovatie voorkomt leegstand van een bestaand schoolgebouw. Een voorbeeld waar renovatie momenteel wordt overwogen, is bij CBS de Fjouwerhoeke in Hantumhuizen. Deze school (met verouderd gebouw) krimpt in leerlingenaantal, maar heeft een belangrijke functie binnen de regio.

Ook **flexibel bouwen** is voor de gemeente een aandachtspunt bij scholen die krimpen of groeien in leerlingenaantal. Door flexibel te bouwen kunnen er bijvoorbeeld relatief gemakkelijk delen van het gebouw afgestoten worden voor een andere bestemming of voor sloop. Als de prognoses aantonen dat een school terugloopt in leerlingenaantal, wordt er overwogen of een gebouw (of deel van een gebouw) voor een kortere functionele levensduur gebouwd kan worden.

In kernen of clusters van kernen met teruglopende leerlingenaantallen kan het wenselijk zijn dat scholen gaan **samenwerken** om een bestendig onderwijsaanbod te behouden. Twee voorbeelden van samenwerking hebben in aanloop naar de nieuwbouw in Holwerd en Oosternijkerk vorm gekregen. In Holwerd hebben twee basisscholen een samenlevingsschool gevormd, om zo toekomstbestendig onderwijs in Holwerd te realiseren en toch de openbare én christelijke identiteit van de twee voormalige scholen te behouden. De basisschool in Oosternijkerk is gefuseerd met de basisschool in Niawier, beide van Arlanta.

3.2 AANDACHT VOOR DUURZAAMHEID EN EEN GEZONDE LEEROMGEVING

Er is **toenemende aandacht voor duurzame en gezonde scholen**, zowel maatschappelijk als wettelijk. Twee ontwikkelingen staan hierbij centraal: Frisse Scholen en BENG.

Frisse Scholen gaat over het **binnenmilieu van scholen**. Het binnenmilieu van scholen heeft effecten op de gezondheid, leerprestaties en het functioneren van leerlingen en leerkrachten, zo stelt het 'Programma van Eisen Frisse Scholen 2015'². Onder de noemer Frisse Scholen worden er eisen gesteld aan het binnenmilieu en het energiegebruik van schoolgebouwen. Aan de hand van die ambitieniveaus, waarbij klasse C voldoende is (gebaseerd op geldende wet- en regelgeving), klasse B goed is en klasse A uitmuntend is, worden keuzes gemaakt op het gebied van energie, lucht, temperatuur, licht en geluid.

BENG staat voor **Bijna Energie Neutrale Gebouwen**. Vanaf 2020 moeten vergunningaanvragen voor nieuwbouw voldoen aan de eisen van BENG, zo ook schoolgebouwen. BENG stelt eisen op het gebied van drie energieprestatie-indicatoren. Dit zijn energiebehoefte, primair fossiel energiegebruik en het aandeel hernieuwbare energie. De afgelopen jaren zijn er er landelijk al verschillende basisscholen gebouwd die binnen de BENG-eisen vallen en bijvoorbeeld zelfs energie opleveren. Uit deze gerealiseerde projecten, atelierbijeekkomsten en uit monitoring worden lessen getrokken. Zo is ervaren dat verlichting de grootste energiepost is voor schoolgebouwen en dat

² Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2015). *Programma van Eisen Frisse Scholen 2015*. Geraadpleegd via: <https://www.rvo.nl/sites/default/files/2016/01/Programma%20van%20Eisen%20Frisse%20Scholen%20-%20September%202015%20v3.pdf> (jan '19)

innovatieve technieken en contracten nog redelijk beperkt gebruikt worden. Ook is aandacht voor beheer en energiegebruik tijdens de gebruikersfase erg belangrijk voor het daadwerkelijk behalen van het potentieel van een gebouw³.

BENG is per 1 januari 2021 een wettelijke eis. Deze wijziging leidt daarom tot een verhoging van de kosten voor een sober en doelmatig onderwijsgebouw bij vervangende nieuwbouw. De VNG is in overleg met het Rijk over de financiële consequenties hiervan. Ten tijde van het opstellen van het IHP (mei 2020) is hier nog geen uitsluitel over.

In Noardeast-Fryslân hebben verschillende schoolbesturen zelf een verduurzamingsslag gemaakt bij bestaande basisscholen, bijvoorbeeld door zonnepanelen te plaatsen.

3.3 RUIMTELIJKE FUNCTIONALITEIT

De **manier waarop onderwijs (ruimtelijk) wordt aangeboden**, is in beweging. Naast klassikaal onderwijs komt er meer nadruk te liggen op bijvoorbeeld differentiatie, probleemgestuurd onderwijs, individuele begeleiding, gebruik van ICT en programma's voor excellent presterende kinderen. De visie van een school op goed onderwijs heeft invloed op de manier waarop een school haar ruimten gebruikt. Ontwikkelingen op dit gebied stellen andere eisen aan schoolgebouwen.

De gemeente Noardeast-Fryslân hanteert bij vervangende nieuwbouw de verordening als leidraad voor de ruimtebehoefte van een school, waarin gerekend wordt met een vaste voet en aantal vierkante meter per leerling. Bij projecten vervangende nieuwbouw stemt het schoolbestuur de verdeling en indeling van hun ruimtebehoefte af op hun onderwijs. Zo kan een schoolbestuur er bijvoorbeeld voor kiezen om een deel van de toegekende meters te gebruiken voor het creëren van lespleinen.

3.4 COMBINEREN VAN MAATSCHAPPELIJKE FUNCTIES

Er ontstaan steeds meer voorbeelden waarbij meerdere (maatschappelijke) functies gecombineerd worden in één gebouw, zoals **integrale kindcentra (IKC) en multifunctionele accommodaties**. Basisscholen komen onder één dak met bijvoorbeeld een kinderopvang, dorps huis, bibliotheek, sportvoorziening, zorginstelling en/of kerk. Het aanbieden van peuteropvang en basisonderwijs in één gebouw draagt bij aan een doorgaande ontwikkellijn en zorgt voor rust voor ouder en kind. Het combineren van basisonderwijs met andere maatschappelijke organisaties kan ervoor zorgen dat een (cluster van) dorp(en) of wijk(en) een sterke, maatschappelijke kern krijgt. Door gezamenlijk gebruik kunnen sommige voorzieningen behouden blijven in het dorp. Daarnaast worden de lijnen voor professionals korter om samen te werken of kennis te delen.

De gemeente Noardeast-Fryslân ondersteunt de IKC-gedachte en ziet kansen in optimaal gebruik van ruimten, als er maatschappelijke functies gecombineerd worden onder één dak. Als er sprake is van vervangende nieuwbouw in een kern of cluster van kernen, wordt er een brede afweging gemaakt in welke maatschappelijke functies mogelijk mee willen en kunnen in de ontwikkeling. Gedacht kan worden aan dorps huizen, sportvoorzieningen of onderwijsgerelateerde voorzieningen.

Peuter- en kinderopvang is geen voorziening volgens de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs. De gemeente bekostigt geen aanpassingen van of aanbouw aan een schoolgebouw ten behoeve van peuter- en kinderopvang uit onderwijshuisvestingsmiddelen. Wel kan gekeken worden hoe het geïntegreerd kan worden bij

³ Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (2020). Een energieneutrale school. Geraadpleegd via: <https://www.rvo.nl/onderwerpen/duurzaam-ondernemen/gebouwen/technieken-beheer-en-innovatie/frisse-scholen/een-energieneutrale-school-nieuw> (mei '20)

vervangende nieuwbouw. De financiering hiervan is maatwerk. Zo kan ruimte voor kinderopvang bijvoorbeeld gemeentelijk voorgefinancierd worden met verdiscontering van de investering in een huurprijs.

3.5 RECENT PROJECT

In Noardeast-Fryslân is recent een project opgeleverd dat een voorbeeldfunctie heeft wat betreft onderwijshuisvesting in de regio. **Kindcentrum Kollum** biedt onderdak aan twee basisscholen: **CBS Koningin Juliana** en **OBS Prof. Casimir**. Daarnaast zit er ook kinderopvang van TIKO in het gebouw, waardoor er gesproken kan worden van een volwaardig kindcentrum.

Er zijn verschillende maatregelen genomen met het oog op duurzaamheid: zo maakt het gebouw geen gebruik van gas. Er zijn zonnepanelen en een lucht-water warmtepomp geplaatst. Het Kindcentrum heeft relaties met de nieuwe Campus Kollum, een multifunctioneel centrum waarin twee scholen voor voortgezet onderwijs, een bibliotheek en een gemeenschapscentrum huizen. Hiermee zijn er in Kollum duurzame en toekomstbestendige onderwijsvoorzieningen gerealiseerd die de doorgaande ontwikkelijn ondersteunen.

4. VISIE EN AFSPRAKEN ONDERWIJS EN HUISVESTING

Schoolbesturen en gemeente hebben gewerkt aan een gedragen visie op onderwijshuisvesting. Als wettelijke basis geldt de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Onze samenleving verandert en de bevolking in onze regio krimpt. Deze visie houdt daar rekening mee.

Bij onderwijshuisvesting in Noardeast-Fryslân staan onderwijs op **relatief korte afstand** van het kind en **verbindingen tussen (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen** voorop. Kinderen moeten op relatief korte afstand van huis goed onderwijs krijgen in een **doorgaande ontwikkelijn**. Het is in het belang van het kind om onderwijs met (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen te verbinden. We hebben een gezamenlijke, hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid. We maken bewuste afwegingen om te komen tot (vervangende) nieuwbouw. De verordening, leerlingenprognoses en meerjarenonderhoudsplanningen zijn hierbij het kader. Scholen hebben ruimte om onderwijs te geven vanuit eigen overtuigingen en identiteit. Deze visie wordt uitgewerkt in zes afspraken.

1. WE ZETTEN IN OP ONDERWIJS OP RELATIEF KORTE AFSTAND VAN HUIS

We vinden het belangrijk dat kinderen op relatief korte afstand van huis naar school kunnen. We spreken af dat het aantal basisscholen in de grote kernen zal worden teruggebracht, om zo basisscholen in (clusters van) kleine kernen te kunnen blijven bekostigen vanuit de gemeente. Uitgangspunt is om binnen het budget te blijven dat de gemeente jaarlijks van het Rijk ontvangt voor onderwijshuisvesting. Het belang van het kind wordt vooropgesteld: alle kinderen, zowel uit grote als uit kleine kernen, moeten onderwijs kunnen volgen op relatief korte afstand van huis. Meerdere scholen onder één dak (waar mogelijk in combinatie met andere kind- en onderwijsgerelateerde functies) kan een goede manier zijn om schommelingen in leerlingenaantallen onderling op te vangen én onderwijs op relatief korte afstand te behouden.

2. WE ZETTEN IN OP DOORGAANDE ONTWIKKELLIJNEN

Er wordt ingezet op doorgaande ontwikkelijnen. Dat betekent dat voorschoolse educatie wordt aangesloten op basisonderwijs. Om de ontwikkelijn verder door te trekken, worden er ook verbindingen tussen basisonderwijs en voortgezet onderwijs en MBO gezocht.

Bij planvorming voor vervangende nieuwbouw van basisscholen worden de voorschoolse educatie en waar mogelijk het voortgezet onderwijs betrokken. De bereikbaarheid en beschikbaarheid van sportfaciliteiten voor bewegingsonderwijs is hierbij ook een belangrijke pijler. Dit is het beste te realiseren in kindcentra of clusteringen van voorzieningen. Voorschoolse educatie, primair onderwijs (vanuit verschillende overtuigingen en geloven) en voortgezet onderwijs worden onder één dak of in de nabijheid van elkaar gehuisvest.

Er ligt meerwaarde in doorgaande ontwikkelijnen voor leerlingen, ouders en personeel:

- N** Leerlingen: minder en soepelere overgangen, doorgaande ontwikkeling, vroegtijdige signalering.
- N** Ouders: ontzorging, mogelijkheden voor maatschappelijke participatie.
- N** Personeel: leren van elkaar, opbouwen van een gezamenlijke, professionele cultuur.

De gemeente voorziet in lijn met de **Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs** in geschikte ruimte voor bewegingsonderwijs en basis-, speciaal- en voortgezet onderwijs. Dit is een gemeentelijke verantwoordelijkheid volgens de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. Andere voorzieningen (bijvoorbeeld voorschoolse educatie) zijn geen voorzieningen volgens de verordening. Deze andere voorzieningen kunnen niet uit onderwijshuisvestingsmiddelen gefinancierd worden.

3. WE MAKEN VERBINDINGEN MET DE MIENSKIP EN (KIND- EN ONDERWIJSGERELATEERDE) MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

Maatschappelijke partijen en voorzieningen in de mienskip worden betrokken bij huisvestingsvraagstukken. Afwegingen worden integraal gemaakt: er wordt specifiek met de gemeenschap bekeken welke partijen op het gebied van sportvoorzieningen, zorg, cultuur en gemeenschap gezamenlijk kunnen optrekken.

De verbinding van onderwijs en jeugdzorg wordt specifiek benadrukt. Ieder kind heeft recht op een passende plek: regulier waar het kan, speciaal waar het moet, op relatief korte afstand van huis en zo veel mogelijk binnen de gemeente of regio. De doorgaande ontwikkellijn van een kind wordt niet onderbroken wanneer het kind zorg of hulp nodig heeft. Het betrekken van zorg bij huisvestingsvraagstukken kan dit ondersteunen.

De ervaring leert dat waar een school in verbinding staat met de mienskip en draagvlak heeft binnen de mienskip, deze meer kans van slagen heeft. Vanuit de school wordt er verbinding met ondernemers, dorpsbelangen, vrijwilligers en inwoners gezocht, de school gaat het dorp in en het dorp komt de school in. Voor huisvesting betekent dit ook dat er bij vervangende nieuwbouw ingezet wordt op flexibel bouwen, zodat het gebouw multifunctioneel inzetbaar is voor de mienskip. Een maatschappelijk centrum dat in verbinding staat met het dorp of de wijk kan ervoor zorgen dat een dorp als geheel sterker komt te staan of blijft staan. Basis van verbinding met maatschappelijke partijen, is dat alle betrokken partijen er baat bij hebben: het moet een win-win situatie zijn.

Wanneer een school gezamenlijk gehuisvest wordt met maatschappelijke partijen, is beheer en eigendom van het gebouw een belangrijk aandachtspunt. Uitgangspunt is dat het schoolbestuur aanspreekpunt is en blijft voor de gemeente als het gaat om de onderwijshuisvesting.

4. WE MAKEN BEWUSTE OVERWEGINGEN RONDOM VERVANGENDE NIEUWBOUW

Keuzes over vervangende nieuwbouw en/of uitbreiding hangen samen met leerlingenprognoses, meerjarenonderhoudsplanningen en kansrijke samenwerkingen. De verordening is het wettelijke kader. Er wordt alleen geïnvesteerd in scholen waarvan de leerlingenprognoses aangeven dat de school toekomst heeft. Gemeente en schoolbesturen onderschrijven dat het belangrijk is om niet klakkeloos uit te gaan van vervangende nieuwbouw. Leegstaande gebouwen en mogelijkheden op het gebied van clustering worden meegenomen in de afwegingen.

In de [Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs](#) wordt de cyclus van huisvestingsaanvragen beschreven. Jaarlijks kunnen schoolbesturen aanvragen indienen, en wordt er een programma en overzicht onderwijshuisvesting vastgesteld door de gemeenteraad. In een huisvestingsaanvraag kan een schoolbestuur onder andere vervangende nieuwbouw en uitbreiding aanvragen. De verordening biedt handvaten bij prioritering van huisvestingsaanvragen en een rangordeelijkheid in de oplossingen voor bijvoorbeeld ruimtegebrek.

In de Verordening is vastgelegd hoe de ruimtebehoefte van een school wordt berekend. Als een school meer ruimtebehoefte dan capaciteit heeft, wordt gezocht naar mogelijkheden van medegebruik van een ander schoolgebouw. Als het mogelijk is, wordt de ruimtebehoefte van de school toegekend in de vorm van medegebruik van een ander schoolgebouw. In paragraaf 3.1 zijn de onderwerpen leegstand, herbestemming, flexibiliteit en samenwerken benoemd als elementen van een bewuste afweging.

5. WE HEBBEN AMBITIE OP GEBIED VAN DUURZAAMHEID

We hebben een gezamenlijke, hoge ambitie op het gebied van duurzaamheid. Duurzaamheid wordt te allen tijde in de afwegingen rondom huisvesting meegenomen. Dit betekent dat er bij (vervangende) nieuw- en verbouw ingezet wordt op circulair bouwen van toekomstbestendige en zo energiezuinig mogelijke gebouwen die kunnen veranderen van functie.

De gemeente Noardeast-Fryslân maakt gezamenlijk met de schoolbesturen onder begeleiding van Ruimte-OK een notitie duurzaamheid om deze afspraak inhoudelijk uit te werken. Deze notitie biedt inzicht in de huidige stand van zaken, de grootste uitdagingen en de kansen op het gebied van verduurzaming van schoolgebouwen. Stichting Ruimte voor Onderwijs en Kinderopvang (Ruimte-OK) is een gezamenlijk initiatief van de PO-Raad, de VO-raad, de VNG en het Waarborgfonds Kinderopvang. De organisatie heeft expertise op het gebied van huisvesting en duurzaamheid. Vanwege de coronacrisis is deze bijeenkomst verschoven naar het najaar. De resultaten zullen de raad toekomen als een oplegger van het IHP.

6. ER IS RUIMTE VOOR EIGEN IDENTITEIT SCHOOLBESTUREN

Binnen deze gezamenlijke visie behouden schoolbesturen vrijheid om eigen accenten te leggen. Dit geldt zowel voor de manier waarop samenwerkingen worden aangegaan, als voor de inhoudelijke onderwijsvisies die scholen hebben.

Samenwerkingen kunnen georganiseerd worden op verschillende manieren en schoolbesturen blijven er vrij in om hier (gezamenlijk) keuzes in te maken. Twee voorbeelden zijn samenwerken in een integraal kindcentrum (één bestuurlijke eenheid en één pedagogisch concept, los van de andere besturen) of een kindcentrum campus (pedagogisch concept afgestemd op meerdere gebruikers en samenwerking tussen de verschillende bestuurlijke eenheden).

Ook blijven scholen de ruimte houden om op hun eigen manier invulling te geven aan het onderwijs. Dit heeft betrekking op overtuigingen, geloven, leerstijlen, filosofieën en accenten in het onderwijs.

5. VISIE OP DOKKUM

Waar het gehele IHP betrekking heeft op 37 basisscholen, is het palet in Dokkum anders; er zijn negen basisscholen, een school voor speciaal basisonderwijs, twee scholen voor voortgezet onderwijs verdeeld over vijf locaties, praktijkonderwijs en ook het MBO heeft haar plek in Dokkum. Qua onderwijshuisvesting zijn niet alle locaties afhankelijk van gemeentelijke financiering, maar in de doorgaande ontwikkellijnen die we nastreven hebben ze allemaal een plek.

5.1 UITGANGSPUNTEN DOKKUM

Binnen de visie op het onderwijs in Dokkum staan de zes afspraken zoals genoemd in hoofdstuk vier centraal:

1. We zetten in op onderwijs op relatief korte afstand van huis
2. We zetten in op doorgaande ontwikkellijnen
3. We maken verbindingen met de mienskip en (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen
4. We maken bewuste overwegingen rondom vervangende nieuwbouw
5. We hebben ambitie op gebied van duurzaamheid
6. Er is ruimte voor eigen identiteit schoolbesturen

Daarnaast is afgesproken dat **het aantal basisscholen in de grote kernen zal worden teruggebracht, om zo basisscholen in (clusters van) kleine kernen te kunnen blijven bekostigen vanuit de gemeente**. De betaalbaarheid van de onderwijshuisvesting kan gezien worden als een zevende uitgangspunt.

We nemen de oproep van de gemeenteraad om de mogelijkheden voor permanente vestiging van CBS De Pionier in de wijk De Trije Terpen te onderzoeken mee in deze visie op Dokkum.

SPREIDING BASISONDERWIJS IN DOKKUM

Op dit moment is het onderwijsaanbod voor het basisonderwijs verspreid over heel Dokkum, waarbij opvalt dat er een concentratie van voorzieningen is ten zuidoosten van het centrum.

Onderstaande afbeelding geeft de huidige spreiding van het aanbod in Dokkum weer (volgende pagina).

DEMOGRAFISCHE ONTWIKKELINGEN

De laatste jaren zien we dat er in onze regio een trend van leerlingendaling ingezet is. Sommige kernen laten ook een stabilisatie zien of zelfs een lichte groei. De verwachting blijft echter dat de aantallen licht zullen dalen. Hoewel het gevaar erin zit om dit als een bedreiging te zien, willen wij het in de visie op Dokkum juist als een kans beschouwen. De noodzaak om iets te doen aan de krimp van scholen, levert **een kans** op om het gehele speelveld van het onderwijs in Dokkum te overzien en ondersteund door passende huisvesting verbindingen te leggen en innovaties door te voeren.

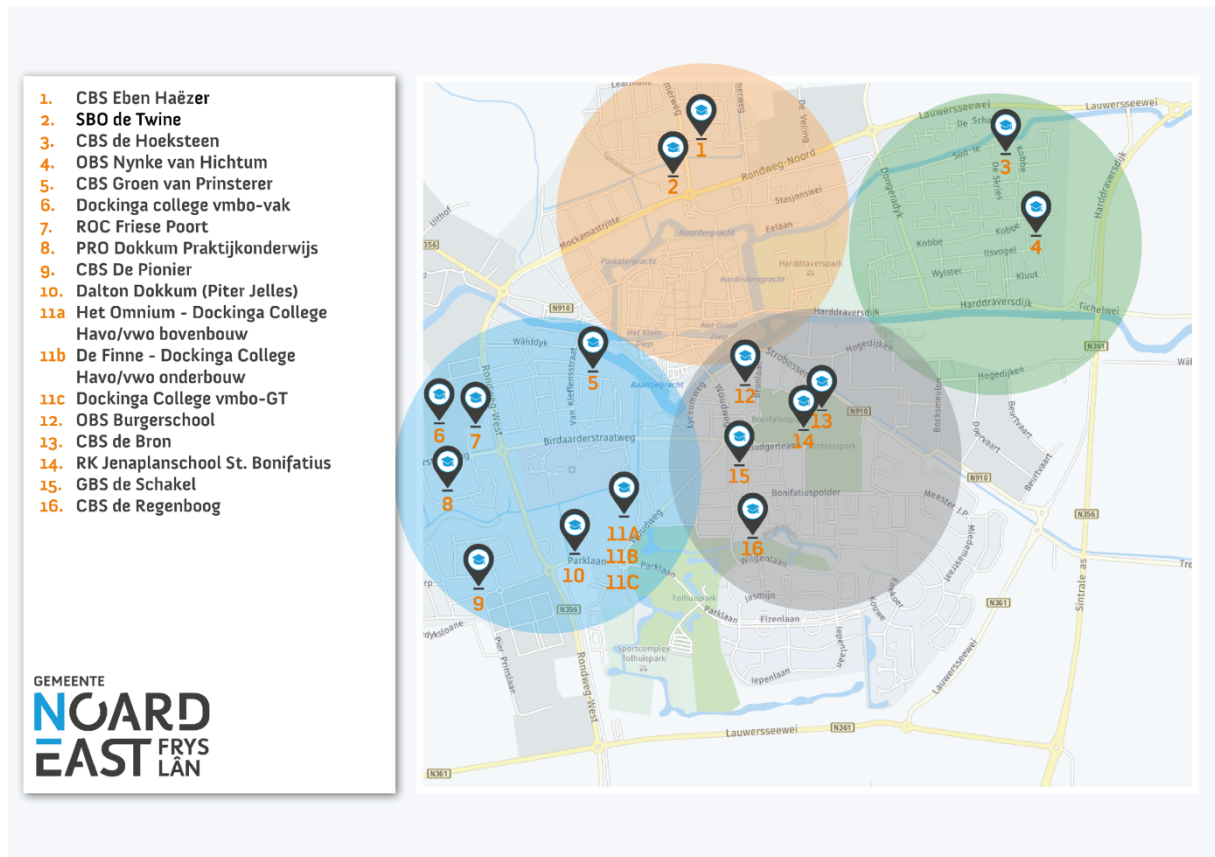
INTEGRALE KINDCENTRA

In de gemeente zien we al mooie ontwikkelingen op het gebied van het vormen van integrale kindcentra (IKC's) en samenwerkingscholen. Deze lijn zetten we graag voort binnen de kern Dokkum. IKC's kunnen een belangrijk instrument zijn voor passend onderwijs en het voorzien in een sluitende zorgstructuur. Daarbij ondersteunen en bevorderen IKC's een betere afstemming tussen onderwijs, peuter- en kinderopvang, voor- en vroegschoolse educatie en eventuele zorg- en jeugdvoorzieningen.

We willen zoals in de uitgangspunten van dit IHP ook al geformuleerd staat, verbinding maken met de mienskip en (kind- en onderwijsgerelateerde) maatschappelijke voorzieningen. Ook kan in Dokkum gekeken worden wat er soms juist op wijkniveau ontbreekt. Dit gaat verder dan puur onderwijshuisvesting.

Op basis van bovenstaande onderwerpen, de daling van leerlingenaantallen en de vorming van IKC's, willen we de **stad Dokkum voor het basisonderwijs in vier wijken of clusters verdelen**. Binnen deze clusters kunnen we kijken naar mogelijkheden om scholen samen te voegen of te clusteren. Hierbij kijken we ook naar mogelijkheden om andere voorzieningen die al in de wijk zitten of juist ontbreken samen te voegen in een integraal kindcentrum.

Hiervoor zien we op korte termijn in ieder geval kansen in It Fugellân (zie volgende alinea), maar ook bij de huidige voortgezet onderwijslocaties aan de Woudweg/Parklaan.

IT FUGELLÂN

De schoolbesturen Roobol en Arlanta hebben beide aangegeven een kans te zien voor een integraal kindcentrum in de wijk It Fugellân (Oost-Dokkum). Roobol heeft in deze wijk de Nynke van Hichtumschool. CBS de Hoeksteen is een school van Arlanta. De Nynke van Hichtum heeft in 2012 levensduur verlengende maatregelen gehad, maar is nu 47 jaar oud. CBS de Hoeksteen is een gangenschool en het schoolbestuur geeft aan dat deze indeling niet meer aansluit bij het huidige onderwijs. De school is 46 jaar oud.

Beide schoolbesturen geven aan een kans te zien in gezamenlijke vervangende nieuwbouw voor deze twee scholen met daarbij verdere IKC-vorming (peuteropvang- en kinderopvang). De voorkeurslocatie van de schoolbesturen is een centrale plek in de wijk, bijvoorbeeld bij de bibliotheek.

SCHOLENPARK DOKKUM

In relatie tot de ontwikkeling van IKC's ondersteunen we het belang van doorgaande ontwikkelijnen van nul tot achttien jaar. Doorgaande ontwikkelijnen versoepelen de overgangen die leerlingen tegenkomen in de leeftijd van nul tot achttien. Het gaat hierbij om zowel de voorschoolse periode als om het primair en voortgezet onderwijs en ook daarna. Naast de betere overgangen kan ook geanticipeerd worden op de ontwikkeling dat op termijn mogelijk kinderopvang en basisonderwijs geïntegreerd worden of dat het basisonderwijs zelf kinderopvang gaat aanbieden. Maar ook de overgang van basis- naar voortgezet onderwijs verdient aandacht. In Dokkum willen we hier aandacht aan besteden door de clustering van voorzieningen in Scholenpark Dokkum.

Het afgelopen jaar is een kwartiermaker bezig geweest om de visie van basis- en voortgezet onderwijs en ketenpartners op te halen rond het vormen van een Campus in Dokkum. Er is geïnventariseerd wat er al gebeurt op het gebied van de doorgaande ontwikkellijn PO-VO, wat de scholen nog willen en wat dit vraagt van de huisvesting op de verschillende locaties. Omdat de term Campus tot spraakverwarring bleek te leiden, spreken we liever over [Scholenpark Dokkum](#). Uit deze gesprekken is gekomen dat voor het voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs Dokkum verdeeld kan worden in 3 clusters. De A-locatie zijn de scholen die gevestigd zijn aan de Woudweg/Parklaan, B-locatie zijn de scholen die gevestigd zijn aan de Birdaarderstraatweg, C-locatie betreft de bouw- en metaalcampus waarmee de koppeling gemaakt wordt van Sterk Techniek Onderwijs en de technieklijnen uit de regiodeal.

Door ook het voortgezet onderwijs te clusteren en het mogelijk te maken dat het basisonderwijs zich vestigt op de A-locatie, kunnen de faciliteiten dan ook het vormen van een tiener- of juniorcollege ondersteunen. Vervolgens wil de gemeente ook inzetten op de overgang naar het MBO en naar het bedrijfsleven. Hier wordt een goed begin mee gemaakt met de Pilot Sterk Techniekonderwijs en de ervaringen die opgedaan worden met de Gouden Driehoek en nu QOP.

VERBINDING ANDERE MAATSCHAPPELIJKE VOORZIENINGEN

Er wordt al stevig ingezet binnen overheid, onderwijs en bedrijfsleven om de overgang van onderwijs naar arbeidsmarkt goed te laten verlopen. Maar ook de samenwerking met andere maatschappelijke voorzieningen is van groot belang voor de kwaliteit van het onderwijs in Dokkum en de regio en voor de rijkdom van het aanbod.

Voor alle onderwijsniveaus is het van belang om een sterke verbinding te maken met muziekschool Opus 3, de bibliotheek en het jongerenwerk. Hierbij kan de huisvesting ondersteunend zijn in het maken en vasthouden van deze verbinding. Maar ook het aanbod van sportvoorzieningen in de stad verdient de nodige aandacht in relatie hiertoe.

De focus op doorgaande ontwikkellijnen en hierbij ook de verbinding te zoeken met maatschappelijke voorzieningen is een algemeen aandachtspunt binnen de gehele onderwijshuisvesting van de gemeente. Voor Dokkum specifiek zien wij grote kansen voor het ontwikkelen van een scholenpark rondom het voortgezet onderwijs aan de Parklaan en Woudweg.

SCHOOL HEEFT WIJKFUNCTIE

In Dokkum geldt vanwege de korte afstanden dat het onderwijs in alle gevallen op relatief korte afstand van huis georganiseerd wordt. Wel zien we met de leerlingendaling die de afgelopen jaren is ingezet dat we ook gehoor kunnen geven aan de oproep om het aantal basisscholen in grote kernen, in dit geval Dokkum, terug te brengen. Door bij dit terugbrengen van schoollocaties aandacht te besteden aan de verschillende wijken van Dokkum, kun je zorgen voor een goede spreiding over de stad. Daarnaast kun je dan ook gaan focussen op de wijkfunctie van een school.

Door te streven naar optimaal gebruik van gebouwen, behaal je een positief effect op de leefbaarheid in een wijk. Ook voor activiteiten op het gebied van sport en bewegen kunnen speellokalen of lege lokalen gebruikt worden. Vanuit het Rijk is er veel aandacht en ambitie voor sport en bewegen. Hierbij is er sprake van een tendens naar bewegen gericht op specifieke doelgroepen, bijvoorbeeld senioren. Het aspect 'ontmoeten' speelt hierbij ook een belangrijke rol. De toegankelijkheid van schoolgebouwen is hierbij een aandachtspunt.

Een ander aandachtspunt is de openbaarheid van schoolterreinen. Het streven is om de schoolgebouwen met bijbehorend terrein na schooltijd optimaal te gebruiken. Hierdoor ontstaan er meer speelplekken in de wijk, wordt de sociale cohesie in de wijk versterkt en wordt sport en bewegen gestimuleerd. Goed voorbeelden hiervan zijn de ontwikkeling van het kaatsveld in Kollum en het schoolplein van CBS It Fundamint in Hallum, waarbij aandacht

is besteed aan natuurbeleving. Voorwaarde is wel dat er goede afspraken met scholen, toezichthouders en omwonenden worden gemaakt over toezicht en onderhoud van de schoolterreinen. Aansluiting op het speeltuinenbeleid is hierbij ook een randvoorwaarde.

WENSEN DOKKUM IN KAART

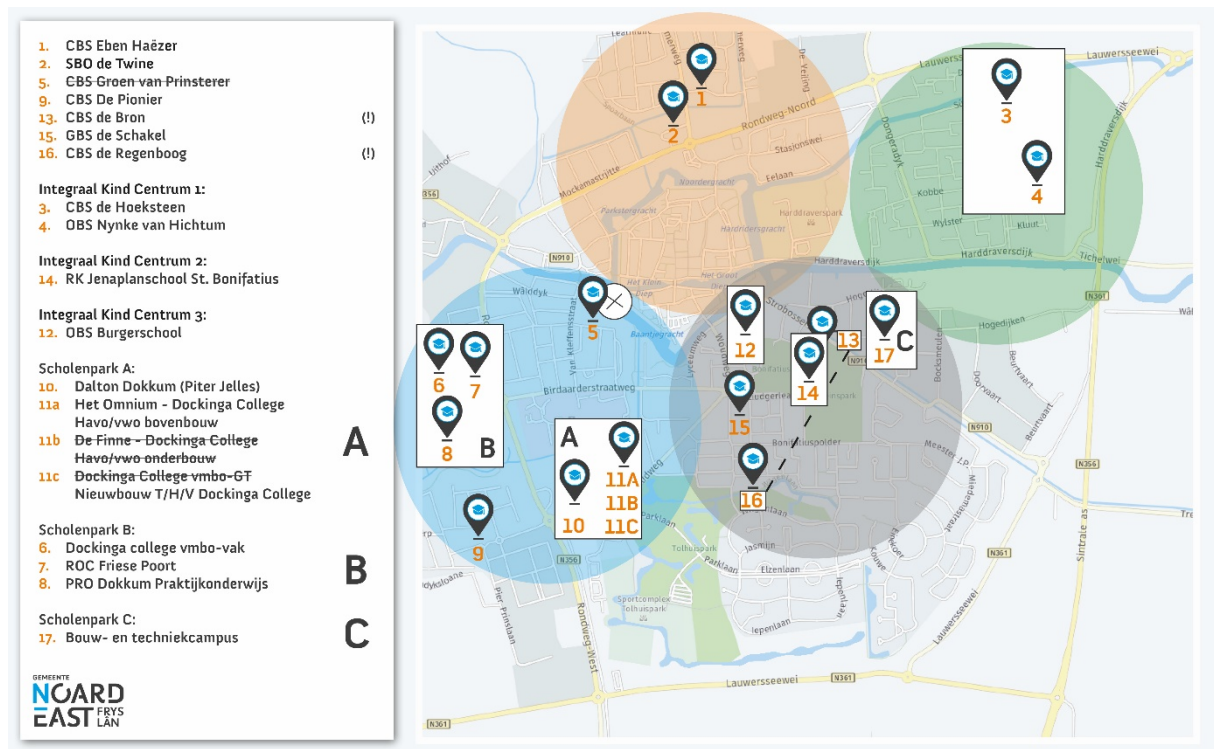
De wensen voor het onderwijs in Dokkum, die het afgelopen jaar zijn aangedragen door de schoolbesturen, zijn in het onderstaande kaartje gevisualiseerd. Naast het genoemde IKC in de wijk It Fûgellân (3 en 4) heeft RK Jenaplanschool St. Bonifatius (14) de wens om te komen tot een IKC dat gebaseerd is op het Jenaplanonderwijs. Het schoolbestuur wil graag mee in het onderzoek naar de verdere plannen met betrekking tot het Scholenpark, locatie A.

OBS Burgerschool (12) is bezig met IKC-vorming en Roobol heeft aangegeven dat zij de ambitie heeft om met de Burgerschool te verhuizen naar Scholenpark Dokkum (locatie A), om zo verder invulling te geven aan de doorgaande ontwikkellijn met het voortgezet onderwijs die de school inmiddels heeft ingezet. Daar komt bij dat de Burgerschool, gezien de groei van het aantal leerlingen, qua ruimte krap bemeten is op de huidige locatie.

Met betrekking tot CBS De Bron (13) en CBS De Regenboog (16) heeft schoolbestuur Arlanta aangegeven te willen komen tot één sterke toekomstbestendige school in het zuidoosten van de stad.

Op de locatie A van het Scholenpark ligt een hoge urgentie om tot nieuwbouw te komen. Zo zijn de gebouwen van havo/vwo-onderbouw ('De Finne') en vmbo-t al enkele jaren aan vervanging toe. Gezien de terugloop van het aantal leerlingen ligt het daarbij in de rede om van twee locaties naar één te gaan. Daarmee zou tevens ruimte ontstaan voor een eventuele verhuizing van OBS De Burgerschool naar het Scholenpark.

Het aantal leerlingen op Piter Jelles Dalton Dokkum is zodanig gestegen dat er momenteel acht tijdelijke units bij het gebouw staan om de leerlingen te kunnen huisvesten. Daar zal op korte termijn een permanente oplossing voor moeten komen.

5.2 PIONIER

Met betrekking tot CBS De Pionier in de wijk De Trije Terpen in Dokkum heeft de gemeenteraad een motie aangenomen, waarin het college wordt gevraagd om duidelijkheid te verschaffen over het bestaansrecht van CBS De Pionier als permanente school. Het college ziet dit als een opdracht om De Pionier, die nu nog een tijdelijke status heeft, als permanente school in De Trije Terpen te vestigen. Gelijktijdig met de besluitvorming over dit IHP zal de discussie met de gemeenteraad gevoerd worden over hoe dit mogelijk gemaakt kan worden.

6. MEERJARENPLANNING VERVANGENDE NIEUWBOUW EN RENOVATIE

De meerjarenplanning biedt inzicht in de plannen rondom vervangende nieuwbouw voor de komende vier jaar. Daarnaast wordt er een doorkijk gegeven voor de komende twaalf jaar. Aan de plannen kunnen geen rechten worden ontleend.

In vijf plaatsen in Noardeast-Fryslân zijn er **huisvestingsplannen/projecten die al in samenwerking met de gemeente zijn opgepakt**. Deze plannen worden in onderstaande tabel weergegeven:

Plaats, school/scholen	Inschatting kosten + stand van zaken
Kollum N Professor Casimirschool N Koningin Julianaschool N Uitbreiding Campus Kollum	Kindcentrum is voltooid. Voorstel Campus is besproken in raad in juni '20, kosten: €100.000
Holwerd N De Tijstream (samenlevingsschool)	Verwachte start bouw '21 Kosten al in gemeentebegroting, definitieve vaststelling volgt.
Oosternijkerk N CBS De Wrâldwizer	Verwachte start bouw '21. Kosten al in gemeentebegroting, definitieve vaststelling volgt.
Hantumhuizen N CBS de Fjouwerhoeke. N Renovatie of vervangende nieuwbouw. De verschillende scenario's worden momenteel (sept '20) onderzocht. Vervangende nieuwbouw is de 'maximale variant'.	2020/2021 Kosten nieuwbouw: €1.992.561
Dokkum N Ontwikkeling Scholenpark Dokkum in samenwerking met de scholen voor voortgezet onderwijs, ROC Friese Poort en de basisscholen Dokkum zuid. <ul style="list-style-type: none"> o Aanbouw Piter Jelles Dalton Dokkum o Sloop Dockinga College havo/vwo-ob en vmbo-t en nieuwbouw één gebouw o Aanpassingen gebouwen Scholenpark locatie B 	2023/2024 ⁴

Aan bovenstaand schema kunnen **geen rechten worden ontleend**.

Naast de plannen in bovenstaand schema, hebben de **schoolbesturen in kaart gebracht welke scholen zij de komend twaalf jaar in aanmerking brengen voor vervangende nieuwbouw of renovatie**. De schoolbesturen hebben een gewenst jaartal aangegeven.

Deze doorkijk is gebaseerd op de wensen van de afzonderlijke schoolbesturen. **Geen van de onderstaande bedragen zijn opgenomen in de begroting**. Het onderstaande schema heeft waarde als achtergrondinformatie bij de afwegingen rondom het jaarlijks huisvestingsprogramma. Het toekennen of afwijzen van onderstaande voorzieningen gebeurt in een huisvestingsprogramma, niet in het IHP. Aan het onderstaande schema kunnen dan ook geen rechten ontleend worden.

⁴ De ruimtebehoefte en kostenberekening zijn voor het VO erg afhankelijk van leerwegen en stromingen. In dit stadium van de planvorming is er nog geen goede schatting te maken van de kosten voor Piter Jelles en Dockinga College. Een eerste heel generieke schatting komt uit op een totaal van 15 tot 20 miljoen.

Plaats, school/scholen	Gewenst jaartal schoolbestuur	Inschatting kosten
CBS De Rank, Metslawier - Renovatie	2021	€ 81.465
CBS De Pionier, Dokkum – Vervangende nieuwbouw	2021	€ 1.552.615
Burgerschool, Dokkum – Vervangende nieuwbouw	2022	€ 2.610.364
CBS Bernewird, Bornwird - Renovatie	2022	€ 270.464
De Bonifatiuschool, Dokkum – Vervangende nieuwbouw	2023	€ 1.913.398
CBS De Regenboog en CBS De Bron, Dokkum – Inzet op gezamenlijke vervangende nieuwbouw	2023	€ 3.044.943
CBS De Hoeksteen, Dokkum – Vervangende nieuwbouw, inzet op gezamenlijkheid met de Nynke van Hichtumschool	2024	€ 1.610.012
CBS 't Oegh, Munnekezijl – Vervangende nieuwbouw	2024	€ 978.659
CBS 't Kompas, Paesens – Vervangende nieuwbouw	2025	€ 952.577
CBS De Stapstien, Kollumerzwaag – Gedeeltelijke vervangende nieuwbouw	2028	€ 1.412.276
Nynke van Hichtumschool, Dokkum – Vervangende nieuwbouw, inzet op gezamenlijkheid met De Hoeksteen	2032	€ 1.241.030

De scholen in Dokkum zijn in hoofdstuk 5 nader toegelicht. De dorpscholen die in bovenstaande schema weergegeven worden, worden hieronder nader toegelicht.

CBS De Rank (ARLANTA), Metslawier

Bouwjaar	1978
Aanpassingen	1984, 2008
Oppervlakte	712 M ²
Aantal leerlingen	72
Prognose	70 (2023), 77 (2033)
Boekwaarde	€ 271.750
Theoretische leegstand	150 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.298.427

In de visie van Stichting Arlanta krijgt CBS De Rank in 2021 renovatie en onderwijskundige vernieuwing (deel onderbouw). De aanvraag hiervoor is reeds gedaan en wordt meegenomen in programma 2021.

INDRUK BENODIGDE FINANCIËN

Omdat dit een lopende aanvraag is voor het uitvoeringsjaar 2021, zijn de kosten door het schoolbestuur in kaart gebracht. De kosten bedragen € 81.465 euro. De aanvraag richt zich op aanpassingen voor het inpassen van een peuteropvang in de school. De behandeling van het programma 2021 loopt nog ten tijde van het opstellen van dit IHP (mei 2020).

CBS Bernewird (ARLANTA), Bornwird

Bouwjaar	1975
Aanpassingen	1983, 2007
Oppervlakte	508 M ²
Aantal leerlingen	63
Prognose	46 (2023), 53 (2033)
Boekwaarde	€ 187.135
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.224.631

In de visie van Stichting Arlanta krijgt CBS Bernewird in 2022 renovatie en onderwijskundige vernieuwing (deel onderbouw – rood op de afbeelding). De visie van het bestuur is vorming van een kindcentrum 2 tot 12 jaar. Om dit goed vorm te geven ziet het schoolbestuur graag dat binnen de huisvesting peuteropvang meegenomen wordt. De onderbouw (bouwjaar 1975) is uitgevoerd als tijdelijke huisvesting. Daarom is in 2022 een renovatie/ onderwijskundige vernieuwing noodzakelijk volgens het schoolbestuur.

De school is klein, maar heeft een belangrijke regiofunctie. In de omgeving van de school zijn recentelijk twee scholen gesloten: de scholen in Brantgum en Reitsum. CBS Bernewird heeft hierdoor een toeloop van leerlingen gezien. Op korte termijn duiden de prognoses een krimp tot een minimum van 41 leerlingen. Op lange termijn (vijftien jaar) stabiliseert de school weer rond de 58 leerlingen.

INDRUK BENODIGDE FINANCIËN

Aangezien het om een renovatie van een deel van het gebouw (159 M²) gaat, is hier maatwerk nodig. Voor vervangende nieuwbouw is de verwachte levensduur veertig jaar, voor renovatie is de minimale verwachte levensduurverlenging volgens de VNG en de PO-raad 25 jaar. Een methode die gebruikt kan worden voor het inschatten van de kosten, is om 62,5 procent (25/40^e) van de normbedragen vervangende nieuwbouw te nemen. Een eerste inschatting van de kosten op basis van de hierboven beschreven methode bedraagt € 270.464 euro.

CBS 't Oegh (ARLANTA), Munnekezijl

Bouwjaar	1953
Aanpassingen	1973, 1978, 2001
Oppervlakte	515 M ²
Aantal leerlingen	35
Prognose	35 (2023), 33 (2033)
Boekwaarde	€ 24.909
Theoretische leegstand	139 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 954.233

In de visie van Stichting Arlanta krijgt CBS 't Oegh in 2024 vervangende nieuwbouw. De school is een gangenschool en voldoet niet meer aan de wensen rondom het onderwijs. Werken op een lesplein in nabijheid van de instructieruimten is niet mogelijk. De wijze van lesgeven is aangepast op de structuur van het gebouw. De school is gedateerd. Stichting Arlanta ziet kansen om de vervangende nieuwbouw gezamenlijk met de peuteropvang en het dorps huis te realiseren.

INDRUK BENODIGDE FINANCIËN

CBS 't Oegh heeft een klein maar stabiel leerlingenaantal. Dit leerlingenaantal valt momenteel onder de gemeentelijke opheffingsnorm. De gemeente vraagt het schoolbestuur om te kijken naar mogelijkheden tot samenwerken met CBS Op de Hoogte (Borum) en CBS de Wegwijzer (Kollumerpomp). Het normbedrag (2020) vervangende nieuwbouw voor alleen CBS 't Oegh op basis van het minimale geprognosticeerde leerlingenaantal van 33 is € 978.659 euro.

CBS 't Kompas (ARLANTA), Paesens

Bouwjaar	1965
Aanpassingen	1984
Oppervlakte	555 M ²
Aantal leerlingen	39
Prognose	31 (2023), 27 (2033)
Boekwaarde	€ 62.855
Theoretische leegstand	159 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.027.841

In de visie van Stichting Arlanta krijgt CBS 't Kompas in 2025 vervangende nieuwbouw. De visie van het schoolbestuur is vorming van een kindcentrum twee tot twaalf jaar. Het schoolbestuur geeft aan dat de school een gangenschool is. Werken met lespleinen is in het gebouw moeilijk realiseerbaar. De school en het onderwijs moeten concessies doen. Arlanta geeft aan dat het de wens van de ouders is dat er een school behouden wordt in het dorp.

INDRUK BENODIGDE FINANCIËN

De prognoses duiden dat de school vanaf schooljaar 2021-2022 **onder de gemeentelijke opheffingsnorm** valt en zal stabiliseren op een leerlingenaantal onder de dertig. De gemeente vraagt het schoolbestuur om te kijken naar mogelijkheden tot samenwerken. Het normbedrag (2020) vervangende nieuwbouw voor alleen CBS 't Kompas op basis van het minimale geprognosticeerde leerlingenaantal van 27 is € 952.577 euro (alleen vaste voet - startbedrag).

CBS de Stapstien (ARLANTA), Kollumerzwaag

Bouwjaar	1954
Aanpassingen	1976, 1991, 1994, 1999, 2011
Oppervlakte	1770 M ²
Aantal leerlingen	259
Prognose	267 (2023), 271 (2033)
Boekwaarde	€1.073.056
Theoretische leegstand	267 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.831,753

In de visie van Stichting Arlanta krijgt CBS de Stapstien gedeeltelijke vervangende nieuwbouw in 2028. Een gedeelte van het huidige gebouw is gebouwd in 1954 (rood op de afbeelding – twee verdiepingen). Dit gedeelte is erg gedateerd. De structuur van het gehele gebouw laat te wensen over, zo geeft het schoolbestuur aan. De routing in het gebouw klopt niet meer en met name de oudbouw laat onderwijskundig te wensen over. Er zijn kleine leslokalen en geen lespleinen. De voorkeurslocatie is de huidige locatie. De school is al een kindcentrum (met peuteropvang en BSO).

Het leerlingenaantal schommelt de komende 15 jaar tussen de 258 en 288 leerlingen. De school heeft voldoende ruimte om deze schommelingen op te vangen. De school heeft een aantal grote renovaties/uitbreidingen gehad, waarvan de meest recente in 2011.

INDRUK BENODIGDE FINANCIËN

Het normbedrag voor vervangende nieuwbouw van dit gedeelte van het gebouw (632 M² in totaal) is € 1.412.276 euro.

Voor de overige scholen hebben de schoolbesturen geen plannen voor het indienen van een aanvraag vervangende nieuwbouw of renovatie tijdens de looptijd van dit IHP (twaalf jaar). Deze gebouwen voldoen qua staat en functionaliteit.

CONCLUSIES MEERJARENPLANNING

De in dit hoofdstuk benoemde vervangende nieuwbouw- en renovatieplannen zijn aangedragen door de schoolbesturen.

De financiën voor projecten onderwijshuisvesting komen uit de algemene reserve. Geen van de voormalige drie gemeenten heeft gereserveerd voor onderwijshuisvesting. Ook de gemeente Noardeast-Fryslân reserveert niet voor onderwijshuisvesting.

Een eerste inschatting van de financiële opgave van de lopende en de te verwachten aanvragen van de schoolbesturen op basis van normbedragen 2020 is € 17.700.000 euro. Dit is het totaalbedrag voor het basisonderwijs, dus exclusief de mogelijke kosten voor uitbreiding Campus Kollum en het Scholenpark Dokkum (Piter Jelles en Dockinga College). Een eerste raming van de uitbreiding van Campus Kollum bedraagt ongeveer €100.000 euro. Een allereerste generieke schatting van de plannen voor Piter Jelles en Dockinga College in het kader van Scholenpark Dokkum bedraagt 15 – 20 miljoen.

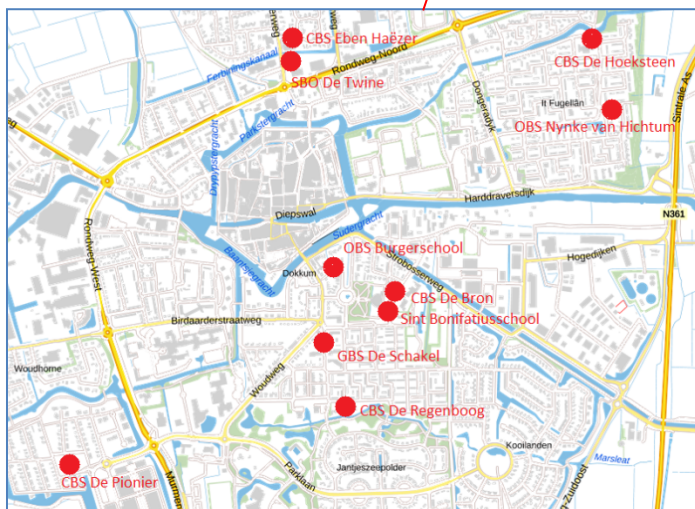
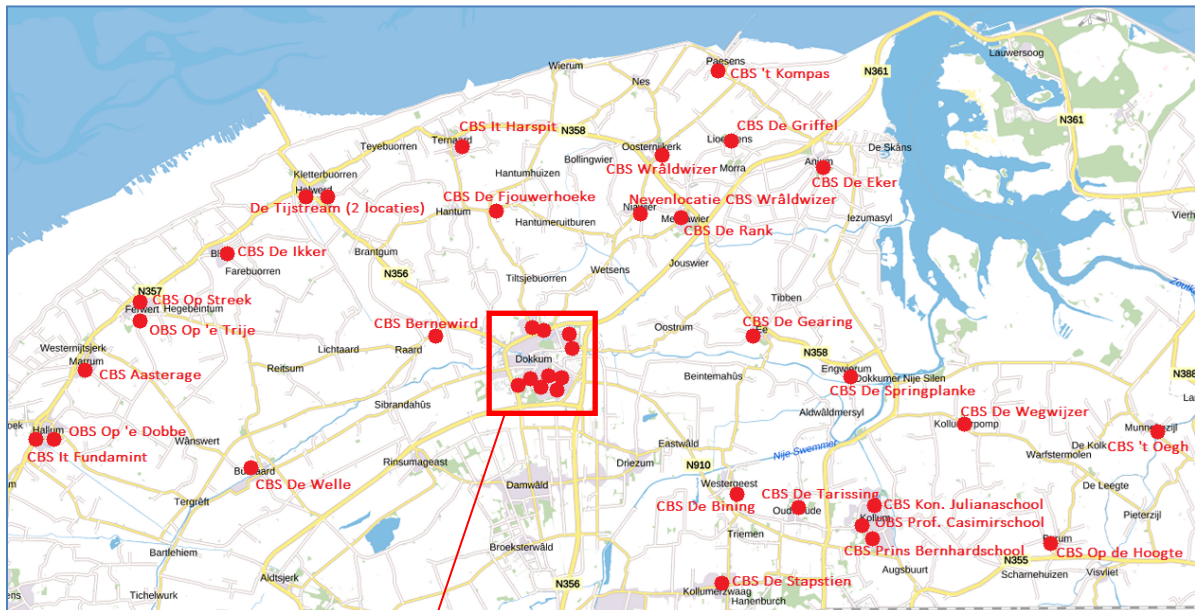
Daar komt nog bij dat de **daadwerkelijke projectkosten per definitie hoger uitvallen** vanwege bijvoorbeeld kosten voor gemeentelijke projectbegeleiding, tijdelijke huisvesting, inrichting buitenruimte, fluctuaties in bouwkosten, indexatie van normbedragen en het afschrijven van restboekwaarde van het huidige/oude gebouw. Bij verkoop van een schoolgebouw, bijvoorbeeld bij beëindigen van de onderwijsfunctie of bij vervangende nieuwbouw op een andere plaats, komen wel ook middelen vrij. Deze middelen komen op dit moment ten goede aan de algemene reserve.

De gemeenteraad van Noardeast-Fryslân heeft in juni het debat gevoerd over het IHP. De gemeenteraad heeft zich met betrekking tot het bovenstaande uitgesproken in de volgende hoofdpunten:

- Er wordt een reserve onderwijshuisvesting ingesteld.
- De plannen in dit IHP moeten doorgang vinden.
- Bij het uitvoeren van de plannen is het belangrijk om goed te kijken naar mogelijkheden op het gebied van clusteren. Clusteren is in sommige gevallen noodzakelijk om ervoor te zorgen dat er overal in de gemeente betaalbaar, toekomstbestendig onderwijs mogelijk is en blijft.
- Bij het uitvoeren van de plannen is het belangrijk om goed te kijken naar de planning van nieuwbouw- en renovatieprojecten. Mogelijk moeten sommige projecten naar voren worden gehaald of worden uitgesteld vanwege clustermogelijkheden.
- Ter beleidsmatige uitwerking van dit IHP komt er een definitieve doorrekening van de plannen en projecten, waarbij rekening wordt gehouden met mogelijkheden in clustering en planning.

BIJLAGE 1. SCHOLENOVERZICHT

In deze bijlage wordt de **uitgangssituatie** geschetst (mei 2020). De gemeente Noardeast-Fryslân kent 37 basisscholen (waarvan twee scholen met twee locaties).

BASISGEGEVENS

Op 1 oktober 2019 gaan er in totaal **4.201 kinderen** naar een school in Noardeast-Fryslân. Volgens de prognoses zijn dit op 1 oktober 2023 3.962 kinderen en op 1 oktober 2033 3.711 kinderen. Ten opzichte van 1 oktober 2019 neemt het aantal leerlingen met 5,6 procent af voor het schooljaar 2024-2025 (teldatum 1 oktober 2023) en met 11,7 procent voor het schooljaar 2034-2035 (teldatum 1 oktober 2033).

Van alle basisscholen en scholen voor speciaal basisonderwijs worden de volgende gegevens weergegeven (alfabetisch gesorteerd op plaatsnaam):

- Naam (bestuur), plaats
- Het bouwjaar

- De jaren waarin op grotere schaal is verbouwd of aangebouwd (aanpassingen op kosten van de gemeente dan wel op eigen kosten);
- Het oppervlakte in vierkante meters (M²);
- Het aantal leerlingen voor schooljaar 2019-2020;
- Voorlopige prognoses korte termijn en lange termijn: het te verwachten aantal leerlingen op 1 oktober 2023 en 1 oktober 2033 (prognose van december 2019);⁵
- Boekwaarde 1/1/2020 (grond en gebouw, exclusief inrichting);
- Theoretische leegstand op basis van leerlingenaantal 1 oktober 2019 (M²). In veel gevallen zal dit **niet feitelijke leegstand** zijn: scholen hebben bijvoorbeeld leerpleinen gecreëerd of hebben een peuteropvang in een leegstaand lokaal geplaatst. In sommige gevallen is er ook sprake van medegebruik door een andere school;
- Normbedrag nieuwbouw op basis van leerlingenaantal 1 oktober 2019 en de Verordening Voorzieningen Huisvesting Onderwijs (normbedragen 2020). Voor elke school wordt weergegeven wat de **normbedragen** in de verordening zijn voor nieuwbouw, dit zijn **niet de daadwerkelijke kosten voor het gehele project**. Zo is er geen rekening gehouden met bijvoorbeeld mogelijke tijdelijke huisvesting, aanpassingen buitengebied en verhuiskosten.
- Belangrijke bijzonderheden (bijvoorbeeld al geplande vernieuwingen).

CBS De Eker, Anjum

Bouwjaar	1982
Aanpassingen	1992
Oppervlakte	1081 M ²
Aantal leerlingen	121
Prognose	129 (2023), 104 (2033)
Boekwaarde	€ 355.703
Theoretische leegstand	272 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.700.208

CBS De Ikker (PCBO Ferwerderadiel), Blije

Bouwjaar	1974
Aanpassingen	1985, 1997
Oppervlakte	583 M ²
Aantal leerlingen	68
Prognose	63 (2023), 64 (2033)
Boekwaarde	€ 23.950
Theoretische leegstand	41 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.265.629

CBS Bernewird (ARLANTA), Bornwird

Bouwjaar	1975
Aanpassingen	1983, 2007
Oppervlakte	508 M ²
Aantal leerlingen	63
Prognose	46 (2023), 53 (2033)
Boekwaarde	€ 187.135
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.224.631

CBS De Welle (PCBO Ferwerderadiel), Burdaard

Bouwjaar	2009
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	1.009 M ²
Aantal leerlingen	131
Prognose	135 (2023), 115 (2033)
Boekwaarde	€ 1.170.426
Theoretische leegstand	150 M ²

⁵ Prognoses opgesteld door Buro voor sociaal-ekonomisch en ruimtelijk onderzoek, 2018.

Normbedr. nieuwbouw	€ 1.782.204
CBS Op de Hoogte (ARLANTA), Burum	
Bouwjaar	1974
Aanpassingen	1988, 2010
Oppervlakte	645 M ²
Aantal leerlingen	86
Prognose	73 (2023), 65 (2033)
Boekwaarde	€ 68.902
Theoretische leegstand	12 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.413.222

Burgerschool - OBS (ROOBOL), Dokkum	
Bouwjaar	1982
Aanpassingen	1989, 1997, 2000, 2012
Oppervlakte	1246 M ²
Aantal leerlingen	232
Prognose	233 (2023), 220 (2033)
Boekwaarde	€ 688.738
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.610.364

CBS De Bron (ARLANTA), Dokkum	
Bouwjaar	1972
Aanpassingen	2003, 2004, 2008, 2016
Oppervlakte	1295 M ²
Aantal leerlingen	100
Prognose	88 (2023), 96 (2033)
Boekwaarde	€ 555.842
Theoretische leegstand	592 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.528.016

CBS De Hoeksteen (ARLANTA), Dokkum	
Bouwjaar	1974
Aanpassingen	1992
Oppervlakte	1475 M ²
Aantal leerlingen	110
Prognose	81 (2023), 63 (2033)
Boekwaarde	€ 23.837
Theoretische leegstand	722 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.610.012

CBS De Pionier (ARLANTA), Dokkum	
Bouwjaar	2018
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	
Aantal leerlingen	103
Prognose	129 (2023), 95 (2033)
Boekwaarde	Gebouw GvP € 183.561
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.552.615

Tijdelijke huisvesting, voormalig CBS Groen van Prinsterer (GvP).

CBS De Regenboog (ARLANTA), Dokkum	
Bouwjaar	1996
Aanpassingen	1983, 2009
Oppervlakte	1137 M ²
Aantal leerlingen	185
Prognose	139 (2023), 138 (2033)
Boekwaarde	€ 170.806
Theoretische leegstand	6 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.224.983

CBS Eben Haëzer (ARLANTA), Dokkum

Bouwjaar	2006
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	1234 M ²
Aantal leerlingen	207
Prognose	187 (2023), 196 (2033)
Boekwaarde	€ 1.856.032
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.405.374

GBS De Schakel (Noorderbasis), Dokkum

Bouwjaar	1972
Aanpassingen	1986, 2016
Oppervlakte	727 M ²
Aantal leerlingen	60
Prognose	56 (2023), 52 (2033)
Boekwaarde	€ 95.749
Theoretische leegstand	225 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.200.032

Katholieke Jenaplanschool Sint Bonifatius (BMS), Dokkum

Bouwjaar	1966
Aanpassingen	1984, 1988, 1989, 1993
Oppervlakte	872 m ²
Aantal leerlingen	147
Prognose	148 (2023), 140 (2033)
Boekwaarde	€ 231.892
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.913.398

OBS Nynke van Hichtumschool (ROOBOL), Dokkum

Bouwjaar	1973
Aanpassingen	2012
Oppervlakte	800 M ²
Aantal leerlingen	65
Prognose	56 (2023), 44 (2033)
Boekwaarde	€ 194.861
Theoretische leegstand	273 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.241.030

SBO De Twine (ARLANTA), Dokkum

Bouwjaar	1979, 1984
Aanpassingen	1986, 1993, 2007
Oppervlakte	3106 M ²
Aantal leerlingen	218
Prognose	198 (2023), 176 (2033)
Boekwaarde	€ 1.964.777
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.495.570

School voor speciaal basisonderwijs.

CBS De Gearing (ARLANTA), Ee

Bouwjaar	1973
Aanpassingen	1988, 1996, 2009, 2010, 2012
Oppervlakte	925 M ²
Aantal leerlingen	90
Prognose	88 (2023), 81 (2033)
Boekwaarde	€ 118.067
Theoretische leegstand	272 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.446.020

CBS De Springplanke (ARLANTA), Engwierum

Bouwjaar	1992
Aanpassingen	2005
Oppervlakte	528 M ²
Aantal leerlingen	44
Prognose	42 (2023), 39 (2033)
Boekwaarde	€ 278.652
Theoretische leegstand	107 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.068.839

CBS Op 'e Trije (Elan Onderwijsgroep), Ferwert

Bouwjaar	2005
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	710 M ²
Aantal leerlingen	54
Prognose	55 (2023), 61 (2033)
Boekwaarde	€ 528.183
Theoretische leegstand	238 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.150.835

CBS Op Streek (PCBO Ferwerderadiel), Ferwert

Bouwjaar	1978
Aanpassingen	1983 (grote aanbouw), 2017
Oppervlakte	940 M ²
Aantal leerlingen	94
Prognose	96 (2023), 105 (2033)
Boekwaarde	€ 207.936
Theoretische leegstand	267 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.478.819

CBS It Fundamint (PCBO Ferwerderadiel), Hallum

Bouwjaar	1992
Aanpassingen	2018
Oppervlakte	1.410 M ²
Aantal leerlingen	243
Prognose	220 (2023), 171 (2033)
Boekwaarde	€ 640.349
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.700.560

CBS Op 'e Dobbe (Elan Onderwijsgroep), Hallum

Bouwjaar	1964
Aanpassingen	1979, 2003
Oppervlakte	1168 M ²
Aantal leerlingen	40
Prognose	36 (2023), 28 (2033)
Boekwaarde	€ 459.891
Theoretische leegstand	767 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.036.040

CBS De Fjouwerhoeke (ARLANTA), Hantumhuizen

Bouwjaar	1958
Aanpassingen	1988, 2002
Oppervlakte	879 M ²
Aantal leerlingen	74
Prognose	59 (2023), 40 (2033)
Boekwaarde	€ 136.986
Theoretische leegstand	307 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.314.826,65

Samenlevingsschool de Tijstream (ROOBOL), Holwerd

	Voorm. Ploos v. Amstel	Voorm. De Tsjelke
Bouwjaar	1959	1984
Aanpassingen	1975	2001, 2011
Oppervlakte	753 M ²	742 M ²
Aantal leerlingen	145	
Prognose	166 (2023), 152 (2033)	
Boekwaarde	€ 0	€ 448.807
Theoretische leegstand	Totaal: 566 M ²	
Toegekend bedrag nb.	€ 2.434.000 ⁶	

De samenlevingsschool is in 2019 ontstaan uit voormalig CBS Ploos van Amstelskoalle (ARLANTA) en OBS De Tsjelke (ROOBOL).

CBS Prins Bernhardschool (ARLANTA), Kollum

Bouwjaar	1964
Aanpassingen	1974, 1990, 2016
Oppervlakte	1167 M ²
Aantal leerlingen	134
Prognose	139 (2023), 142 (2033)
Boekwaarde	€ 700.860
Theoretische leegstand	293 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.806.803

Koningin Julianaschool (ARLANTA), Kollum

Bouwjaar	1963
Aanpassingen	1978, 1998
Oppervlakte	1232 M ²
Aantal leerlingen	128
Prognose	118 (2023), 121 (2033)
Boekwaarde	€ 27.905
Theoretische leegstand	388 M ²
Toegekend bedrag nb.	€ 5.082.708 ⁷

Wordt onderdeel van Kindcentrum Kollum, verwachte oplevering 2020.

Professor Casimirschool (ROOBOL), Kollum

Bouwjaar	1969
Aanpassingen	1984, 1992, 1999, 2002
Oppervlakte	830 M ²
Aantal leerlingen	200
Prognose	222 (2023), 227 (2033)
Boekwaarde	€ 57.744
Theoretische leegstand	/
Toegekend bedrag nb.	€ 5.082.708 ⁸

Wordt onderdeel van Kindcentrum Kollum, verwachte oplevering 2020.

CBS De Wegwijzer (ARLANTA), Kollumerpomp

Bouwjaar	1981
Aanpassingen	2009
Oppervlakte	558 M ²
Aantal leerlingen	40
Prognose	37 (2023), 28 (2033)
Boekwaarde	€ 67.128
Theoretische leegstand	157 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.036.040

⁶ Het bedrag voor vervangende nieuwbouw in Holwerd is al opgenomen in de begroting. Dit bedrag is inclusief projectkosten. Het uiteindelijke budget moet nog vastgesteld worden.

⁷ Het bedrag voor kindcentrum Kollum is al opgenomen in de begroting. Het weergegeven bedrag is het totaalbudget.

CBS de Stapstien (ARLANTA), Kollumerzwaag

Bouwjaar	1954
Aanpassingen	1976, 1991, 1994, 1999, 2011
Oppervlakte	1770 M ²
Aantal leerlingen	259
Prognose	267 (2023), 271 (2033)
Boekwaarde	€1.073.056
Theoretische leegstand	267 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 2.831,753

CBS De Griffel (Skoalle mei de Bibel), Lioessens

Bouwjaar	1955
Aanpassingen	1987, 1988, 2009
Oppervlakte	589 M ²
Aantal leerlingen	71
Prognose	70 (2023), 59 (2033)
Boekwaarde	€ 183.349
Theoretische leegstand	32 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.290.228

CBS Aasterage (PCBO Ferwerderadiel), Marrum

Bouwjaar	1975
Aanpassingen	1992, 2015
Oppervlakte	1.060 M ²
Aantal leerlingen	133
Prognose	121 (2023), 127 (2033)
Boekwaarde	€ 210.930
Theoretische leegstand	191 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.798.603

CBS De Rank (ARLANTA), Metslawier

Bouwjaar	1978
Aanpassingen	1984, 2008
Oppervlakte	712 M ²
Aantal leerlingen	72
Prognose	70 (2023), 77 (2033)
Boekwaarde	€ 271.750
Theoretische leegstand	150 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.298.427

CBS 't Oegh (ARLANTA), Munnekezijl

Bouwjaar	1953
Aanpassingen	1973, 1978, 2001
Oppervlakte	515 M ²
Aantal leerlingen	35
Prognose	35 (2023), 33 (2033)
Boekwaarde	€ 24.909
Theoretische leegstand	139 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 954.233

Wrâldwizer (ARLANTA), Oosternijkerk / Niawier.

Bouwjaar	Oosternijkerk	Niawier
	1951	1986
Aanpassingen	1986, 2002, 2006	Nvt.
Oppervlakte	970 M ²	482 M ²
Aantal leerlingen	153	
Prognose	127 (2023), 108 (2033)	
Boekwaarde	€ 569.987	€ 194.926
Theoretische leegstand	Totaal: 482 M ²	

Toegekend bedrag nb. € 2.596.000⁸
 De nevenlocatie in Niawier komt in 2020/2021 te vervallen, als de vervangende nieuwbouw klaar is.

CBS De Tarissing (ARLANTA), Oudwoude

Bouwjaar	1978
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	560 M ²
Aantal leerlingen	73
Prognose	58 (2023), 61 (2033)
Boekwaarde	€ 57.663
Theoretische leegstand	/
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.306.627

CBS 't Kompas (ARLANTA), Paesens

Bouwjaar	1965
Aanpassingen	1984
Oppervlakte	555 M ²
Aantal leerlingen	39
Prognose	31 (2023), 27 (2033)
Boekwaarde	€ 62.855
Theoretische leegstand	159 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.027.841

CBS It Harspit (ARLANTA), Ternaard

Bouwjaar	1973
Aanpassingen	1988, 2000, 2002, 2005
Oppervlakte	1100 M ²
Aantal leerlingen	127
Prognose	94 (2023), 80 (2033)
Boekwaarde	€ 486.427
Theoretische leegstand	261 M ²
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.749.406

CBS De Bining (ARLANTA), Westergeest

Bouwjaar	2015
Aanpassingen	Nvt.
Oppervlakte	1.079 M ² (incl. 50% gemeensch. ruimte MFC)
Aantal leerlingen	57
Prognose	50 (2023), 52 (2033)
Boekwaarde	€ 3.080.887 (boekwaarde volledige MFC)
Theoretische leegstand	592 M ² (niet exact, vanwege gemeensch ruimten)
Normbedr. nieuwbouw	€ 1.175.433

⁸ Het bedrag voor vervangende nieuwbouw in Oosternijkerk is al opgenomen in de begroting. Dit bedrag is inclusief projectkosten. Het uiteindelijke budget moet nog vastgesteld worden.

BIJLAGE 2. PROGNOSES

Leerlingenaantallen (speciaal) basisonderwijs

Gemeente Noardeast-Fryslân.

Overzicht leerlingen per school – PVGpro

1 oktober	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	2031	2032	2033	2034
Schooljaar	19-20	20-21	21-22	22-23	23-24	24-25	25-26	26-27	27-28	28-29	29-30	30-31	31-32	32-33	33-34	34-35	35-36
Dokkum																	
Burgerschool	194	232	232	226	227	233	229	229	229	229	228	227	225	224	221	220	219
De Bron	122	100	93	89	86	88	86	85	85	83	86	87	90	92	94	96	98
De Hoeksteen	137	110	96	84	78	81	78	76	74	72	70	68	66	64	64	63	62
De Pionier	83	103	117	126	128	129	130	131	130	126	120	113	108	103	99	95	93
De Regenboog	194	185	166	151	142	139	137	137	137	136	134	135	136	137	137	138	140
De Schakel	66	60	59	59	56	56	55	55	55	53	53	53	53	53	52	52	51
Eben-Haëzer	201	207	202	202	195	187	183	181	182	187	189	188	187	189	192	196	199
N. van Hichtum	65	65	62	60	58	56	54	53	52	50	49	48	46	45	45	44	43
St. Bonifatiusch.	147	147	151	152	152	148	146	146	146	146	145	144	143	142	141	140	139
Kollum																	
Kon. Julianasch.	150	128	122	117	114	118	119	118	117	118	117	117	118	119	120	121	123
Pr. Bernhardsch.	129	134	133	132	129	139	139	138	137	138	137	138	139	140	141	142	144
Prof. Casimirsch.	190	200	210	214	211	222	222	220	219	220	219	220	222	224	226	227	230
Kollumerzwaag																	
De Stapstien	252	259	259	258	263	267	274	282	284	288	287	285	285	280	276	271	268
Hallum																	
It Fundamint	232	243	239	231	229	220	212	205	199	188	184	179	175	170	170	171	173
Op 'e Dobbe	41	40	40	38	35	36	35	34	33	31	30	30	29	28	28	28	28
Marrum																	
Aasterage	137	133	138	132	124	121	121	119	118	119	118	119	121	121	123	127	135
Ferwert																	
Op 'e Trye	51	54	54	51	52	55	55	56	58	58	57	58	59	60	60	61	61
Op Streek	92	94	95	92	92	96	96	98	102	102	99	102	103	105	104	105	106
Holwerd																	
De Tijstream	146	145	144	151	155	166	169	172	169	170	170	166	165	159	156	152	151
Ternaard																	
It Harspit	143	127	116	113	102	94	85	78	74	73	78	77	77	80	80	80	80

IHP Basisonderwijs Noardeast-Fryslân: een langetermijnkader voor onderwijshuisvesting

1 oktober Schooljaar	2018 19-20	2019 20-21	2020 21-22	2021 22-23	2022 23-24	2023 24-25	2024 25-26	2025 26-27	2026 27-28	2027 28-29	2028 29-30	2029 30-31	2030 31-32	2031 32-33	2032 33-34	2033 34-35	2034 35-36
Oosternijkerk																	
De Wrâldwizer	162	153	143	133	130	127	123	119	115	115	114	114	111	108	108	108	108
Burdaard																	
De Welle	121	131	134	132	134	135	124	119	117	114	112	114	115	116	115	115	116
Anjum																	
De Eker	106	121	118	122	122	129	127	128	125	119	118	114	110	108	106	104	105
Blije																	
De Ikker	71	68	73	70	67	63	67	66	69	67	67	65	68	67	64	64	64
Ee																	
De Gearing	92	90	95	89	89	88	85	81	80	80	78	82	84	83	81	81	83
Metslawier																	
De Rank	73	72	74	72	75	70	72	73	75	73	73	73	75	76	77	77	77
Hantumhuizen																	
De Fjouwerhoeke	68	74	67	59	58	59	52	49	46	44	43	44	43	41	40	40	40
Oudwoude																	
De Tarissing	76	73	70	66	61	58	52	50	49	50	51	51	55	56	59	61	65
Lioessens																	
De Griffel	70	71	72	70	73	70	71	71	71	71	70	70	65	62	60	59	59
Burum																	
Op de Hoogte	86	86	90	83	73	73	69	65	66	62	57	57	63	65	67	65	67
Westergeest																	
De Bining	62	57	60	57	51	50	48	48	47	49	47	47	50	50	53	52	54
Kollumerpomp																	
De Wegwijzer	46	40	39	39	36	37	38	36	35	33	31	32	32	31	29	28	27
Engwierum																	
De Springplanke	45	44	46	45	41	42	43	45	42	43	44	42	42	40	39	39	41
Paesens																	
't Kompas	40	39	35	35	32	31	30	30	30	29	29	28	29	29	29	27	27
Munnekezijl																	
't Oegh	33	35	39	39	39	35	36	37	37	35	35	35	36	36	34	33	33
Bornwird																	
Bernewird	53	63	58	52	44	46	43	43	41	41	43	41	45	48	51	53	58
SSBO School - Dokkum																	
De Twine	222	218	211	206	201	198	194	192	191	188	185	184	181	179	177	176	175